

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง " ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร " ซึ่งมีลำดับขั้นตอนและผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานครระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานครระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทดลอง หลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ

สมมติฐานการวิจัย

1. ทหารกองประจำการในกลุ่มทดลองภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันสูงกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรม
2. ความรู้ และทักษะคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของทหารกองประจำการภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้

จากประสบการณ์ ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตเนื้อหาวิจัยเพื่อตอบสนองตามวัตถุประสงค์ ที่ได้ตั้งไว้ โดยรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. ประชากรที่ศึกษา

คือ ทหารกองประจำการ ของกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง อายุตั้งแต่ 21 - 25 ปี จำนวน 370 คน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บังคับกองพันของกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง นูรพา ผาสุขสวัสดิ์ (สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2551)

2. เนื้อหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนประกอบด้วย การนำวงจรหรือขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb (1984) มาใช้เป็นกระบวนการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในการกำหนดขั้นตอนของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์
- 3.2 ความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.3 ความพึงพอใจหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิประจำวัน ของทหารกองประจำการ ใน กรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้
- แนวคิดในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้จากการประสบการณ์
- แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- กองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ

2.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการทดลอง คือ ทหารกองประจำการ ของกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง อายุตั้งแต่ 21 - 25 ปี จำนวน 370 คน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้บังคับกองพันของกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง นูรพา ผาสุขสวัสดิ์ (สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2551)

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ทหารกองประจำการ ของกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรองจำนวน 40 คน โดยจะดำเนินการแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1.1.1 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการร่วมมือกับผู้บังคับบัญชาของกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง ตามเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ
- กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่กำหนด

2.1.1.2 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มโดยวิธีการจับคู่เหมือน (Matching) เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก่อนการทดลองจากมากไปน้อย เพื่อให้เกิดความคล้ายคลึงกันระหว่าง 2 กลุ่ม ได้จำนวนกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน

กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.2.1 แผนการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ทัศนคติ และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ผู้วิจัยสร้างแผนกิจกรรมตามกรอบแนวคิด มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1.1 การสำรวจ เพื่อค้นหาความต้องการ ผู้วิจัยได้ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับ ทั้งกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง

2.2.1.2 การออกแบบกิจกรรม ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน ตามหลักการ ได้แก่ หลักการจัดการศึกษาจากระบบโรงเรียน หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเรียนรู้จากประสบการณ์

2.2.1.3 การจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้จัดขั้นตอนกิจกรรมให้สอดคล้องกับกระบวนการการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb (1984) ซึ่งเนื้อหาของการจัดกิจกรรมคือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และผู้เรียนด้วยตนเอง โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประสบการณ์การเรียนรู้
2. การสังเกตและการไตร่ตรอง
3. การพิจารณาถึงความเห็นการสร้างแนวคิด
4. การตรวจสอบและการบูรณาการ

2.2.1.4 การประเมินผลการเรียนรู้ ผู้วิจัยประเมินผลการเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบวัดความรู้ ทัศนคติ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีขั้นตอนในการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมมีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้
  - แนวคิดในการจัดการศึกษาจากระบบโรงเรียน
  - แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์
  - แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. กำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา โดยนำข้อมูลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อมาเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ

3. สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียน ให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้กระบวนการการเรียนรู้จากประสบการณ์ 4 ขั้นตอนของ Kolb (1984) ไว้ในแต่ละกิจกรรมซึ่งครอบคลุมลักษณะ 3 ด้านของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 2 เงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม

4. การตรวจสอบและบูรณาการ : เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยจะทำการทดสอบโดยให้ผู้เข้าร่วมลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมต่าง พร้อมทั้งนำเสนอ โดยจะประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม 14 แผน

2.2.2 แบบวัดความรู้ ทักษะ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งเป็น

2.2.2.1 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื้อหาของคำถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple choice) มี 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยคำถาม จำนวน 20 ข้อ โดยคำถามปรนัยแบบเลือกตอบนี้ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูก คะแนนเท่ากับ 1 ตอบผิด คะแนนเท่ากับ 0

สำหรับขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. สร้างข้อคำถามของแบบวัดความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครอบคลุม ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของข้อคำถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแบบทดสอบให้มีความเหมาะสม โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย 1 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการทหาร 1 คน

จากการตรวจสอบพบว่ามีข้อคำถามในชุดแบบวัดความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องทั้งหมด 20 ข้อ มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งหมายถึง ข้อคำถามของแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สังเคราะห์ขึ้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. นำแบบวัดความรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับทหารกองประจำการที่ไม่ใช่กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน คือ ทหารกองประจำการของกองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 11

5. นำผลการวัดวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าระดับความยาก (Level of Difficulty หรือว่าค่า p) เลือกแบบวัดความรู้ที่มีความยากง่ายตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination of Power หรือว่าค่า r) ที่มีค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีค่าระดับความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 0.75 ซึ่งถือว่าข้อสอบชุดนี้มีระดับความยากง่าย อยู่ระดับ ง่าย – ปานกลาง และมีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.25 ถึง 0.30 ซึ่งถือว่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับปานกลาง

6. การหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรคูเดอริ-ริชาร์ด (Kuder - Richardson) หรือ KR 20 มีค่าเท่ากับ 0.90 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงอยู่ในระดับสูงมาก

7. นำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยทดสอบทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2.2.2 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื้อหาของคำถามเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 15 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับขั้นตอนในการสร้างแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. สร้างข้อคำถามของแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครอบคลุม ความรู้ ทัศนคติ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของข้อคำถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแบบทดสอบให้มีความเหมาะสม โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน 2 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย 1 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการทหาร 1 คน

จากการตรวจสอบพบข้อคำถามในชุดแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องทั้งหมด 15 ข้อ มีเท่ากับ 0.986 ซึ่งหมายถึง ข้อคำถามของแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สังเคราะห์ขึ้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. การหาความเที่ยง (Reliability) นำแบบทดสอบที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับทหารกองประจำการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำมาหาความเที่ยงของแบบวัดด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เท่ากับ 0.91 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงอยู่ในระดับสูงมาก

5. นำแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยทดสอบทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2.2.3 แบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื้อหาของคำถามเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 4 ระดับ คือ ทำเป็นประจำ บ่อยครั้ง นานๆครั้ง ไม่เคยทำเลย ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 15 ข้อ

สำหรับขั้นตอนในการสร้างแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. สร้างข้อคำถามของแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครอบคลุม ความรู้ ทศนคติ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของข้อคำถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแบบทดสอบให้มีความเหมาะสม โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย 1 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการทหาร 1 คน

จากการตรวจสอบข้อคำถามในชุดแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องทั้งหมด 15 ข้อ มีเท่ากับ 1.00 ซึ่งหมายถึง ข้อคำถามของแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สังเคราะห์ขึ้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. การหาความเที่ยง (Reliability) นำแบบทดสอบที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับทหารกองประจำการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน คือ ทหารกองประจำการ ของกองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 11 แล้วนำมาหาความเที่ยงของแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เท่ากับ 0.81 ซึ่งมีความเที่ยงอยู่ในระดับสูงมาก

5. นำแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยทดสอบทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2.2.4 แบบสัมภาษณ์ติดตามการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ติดตามการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. สร้างข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ติดตามการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครอบคลุมหลักการการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสัมภาษณ์ติดตามการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของข้อคำถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแบบทดสอบให้มีความเหมาะสม โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย 1 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการทหาร 1 คน

จากการตรวจสอบพบว่าข้อคำถามในชุดแบบสัมภาษณ์ติดตามการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สอดคล้องทั้งหมด 4 ข้อ มีเท่ากับ 1.00 ซึ่งหมายถึง ข้อคำถามของแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สังเคราะห์ขึ้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2.5 แบบวัดความพึงพอใจในกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยคำถาม จำนวน 12 ข้อ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ในปัจจัยที่ประเมิน ดังนี้คือ

- ด้านกิจกรรมและวิทยากร	5	ข้อคำถาม
- ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม (ปฏิบัติ)	4	ข้อคำถาม
- ด้านการจัดการ	4	ข้อคำถาม

สำหรับข้อคำถามของแบบวัดความพึงพอใจในกิจกรรม เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ ความพึงพอใจมากที่สุด ความพึงพอใจมาก ความพึงพอใจปานกลาง ความพึงพอใจน้อย ความพึงพอใจน้อยที่สุด

2.2.2.5.1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำแบบประเมินผลการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสม โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย 1 คน

- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการทหาร 1 คน

จากการตรวจสอบพบว่ามีข้อคำถามในแบบวัดความพึงพอใจในกิจกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 13 ข้อมีความสอดคล้องทั้งหมด โดยมีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 นั่นคือข้อคำถามของแบบวัดความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับหลักการประเมินผลโปรแกรม แต่อย่างไรก็ดีในบางข้อคำถามของแบบวัดความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการจัดกิจกรรมและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอความอนุเคราะห์กับทางกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง เพื่อขอข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ขอความร่วมมือผู้บังคับบัญชาในการคัดเลือกทหารกองประจำการอายุตั้งแต่ 21 - 25 ปี ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้จำนวน 40 คน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้ ทักษะ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 40 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 20 คน เพื่อเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมกิจกรรม (Pretest)

ขั้นทดลอง

4. ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตามแผนการจัดกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มทหารกองประจำการ ของกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยจัดขึ้น

4.2 กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มทหารกองประจำการ ของกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยจัดขึ้น แต่มีการได้รับการบรรยายเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากหน่วยงานของตนเอง

4.3 ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้แบบวัดความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 ดำเนินกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งผู้วิจัยจัดขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรมทั้ง 14 กิจกรรม ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 6 วัน โดย 5 วัน ใช้เวลาวันละ 9 ชั่วโมง และอีก 1 วัน ใช้เวลาวันละ 6 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 51 ชั่วโมง

ขั้นหลังการทดลอง

5. ผู้วิจัยนำแบบวัดความพึงพอใจในกิจกรรมให้กลุ่มทดลองทั้ง 20 คน เพื่อประเมินความพึงพอใจ หลังเข้าร่วมโปรแกรม

6. หลังจากดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ติดตามการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มทดลองทั้ง 20 คน เพื่อเก็บข้อมูลกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบวัดความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งก่อนและหลังการทดลอง เพื่อมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window โดยกำหนดแนวทางดังนี้

1. การประเมินผลก่อนและหลังการทดลอง โดยประเมินผลกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมจากแบบวัดความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองด้วยสถิติ (t-test) แบบ t-independent

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติทดสอบที (t-test) แบบ t-independent

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสรุปผลดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนโดย ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดย ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำ
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 แผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดย ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การ
 นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ใน
 กรุงเทพมหานคร

2. ผลการทดลองกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดย ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ
 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ใน
 กรุงเทพมหานคร

3. ผลการวิเคราะห์ข้อคำตอบที่ได้รับจากแบบสัมภาษณ์ติดตามการนำปรัชญาของ
 เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ผลการวัดความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดย ที่มีต่อ
 ความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของทหารกอง
 ประจำการ ในกรุงเทพมหานคร

1 ผลการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การ
 นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ใน
 กรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียง

ตอนที่ 1 กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำ
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ใน
 กรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียง

1. การสำรวจ เพื่อศึกษาความต้องการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับ ทั้งกองพันทหารราบ
 ศูนย์การกำลังสำรอง จากการศึกษาข่าวสาร และการสัมภาษณ์ผู้บังคับกองพัน ของกองพันทหาร
 ราบ ศูนย์การกำลังสำรอง ทำให้ทราบถึงความต้องการ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออก
 แบบกิจกรรมต่อไป

2. การออกแบบกิจกรรม

ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามหลักการ ดังต่อไปนี้

2.1 หลักการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร มาจากแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญ คือ

2.1.1 ใช้หลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนหรือวิทยากรผู้จัดกิจกรรมและให้ความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดี มีการจัดสภาพและบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เป็นกันเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรักเรียน มีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นและจูงใจให้เกิดความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการดำเนินงานในทุกส่วนจะมีความยืดหยุ่นให้เกิดความเหมาะสมและความสะดวกทั้งต่อผู้จัดและผู้เรียน

2.1.2 ใช้หลักการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb (1984) 4 ขั้นตอน คือ ประสบการณ์การเรียนรู้ การสังเกตและการไตร่ตรอง การพิจารณาลงความเห็นการสร้างแนวคิด การตรวจสอบและการบูรณาการ

2.1.3 ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งครอบคลุมลักษณะ 3 ด้าน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 2 เงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม

2.2 กำหนดวัตถุประสงค์กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร

3. การจัดกิจกรรม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามกระบวนการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของทหารกองประจำการ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 การสร้างกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมครอบคลุมหลักการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน กิจกรรมตามแนวคิดจากการเรียนรู้จาก ประสบการณ์ และองค์ประกอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรม เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ ทักษะและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ โดยให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้มีโอกาสได้ทดลองปฏิบัติและร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นได้

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่

- 1) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) แบบวัดความทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) แบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) แบบวัดความพึงพอใจในกิจกรรม
- 5) แบบสัมภาษณ์ติดตามการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นทหารกองประจำการ ในกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง ที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตลอดกิจกรรมได้ โดยอาสาสมัครอย่างเต็มที่ที่จะเข้าร่วมกิจกรรม

3.4 การจัดปฐมนิเทศ โดยการให้ข้อมูลในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจวัตถุประสงค์ กิจกรรม ระยะเวลา และการประเมินผล โดยจะประเมินผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย แบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

3.5 การจัดกิจกรรมจะดำเนินการโดยเน้นการใช้หลักการต่างๆ ดังนี้

3.5.1 หลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนหรือวิทยากรผู้จัดกิจกรรมและให้ความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดี มีการจัดสภาพและบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เป็นกันเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรักอยากเรียน มีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นและจูงใจให้เกิดความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการดำเนินงานในทุกส่วนจะมีความยืดหยุ่นให้เกิดความเหมาะสมและความสะดวกทั้งต่อผู้จัดและผู้เรียน

3.5.2 หลักการเรียนรู้จากประสบการณ์ 4 ชั้น คือ ประสบการณ์การเรียนรู้ การสังเกตและการไตร่ตรอง การพิจารณาถึงความเห็นการสร้างแนวคิด การตรวจสอบและการบูรณาการ

4. การประเมินผลการเรียนรู้ จะประเมินผลการเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือต่างๆ คือ แบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติ แบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และแบบติดตามสอบถาม ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้จะมีการวัดความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อความรู้ ทัศนคติ และการนำไปใช้ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อศึกษาประโยชน์ ความพึงพอใจในด้านต่างๆ รวมถึงข้อเสนอแนะและความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมของผู้วิจัยอีกด้วย

ตอนที่ 2 แผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทัศนคติ และการนำไปใช้ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร

การสร้างแผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อความรู้ ทัศนคติ และการนำไปใช้ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร (ภาคผนวก ค) ดังรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 รายละเอียดทั่วไป ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม ระยะเวลา จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม วัตถุประสงค์

ส่วนที่ 2 รายละเอียดการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ และการประเมินผลรายกิจกรรม

ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้เป็นกระบวนการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในการกำหนดขั้นตอนของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้ผ่านการตรวจสอบรูปแบบการจัดกิจกรรมจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เห็นว่ามีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะมีการดำเนินการตามขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ขึ้น 4 ขั้นตอน คือ

1. ประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้ทบทวนความรู้เดิม และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน หรือผู้สอนซึ่งกันและกัน
2. การสังเกตและการไตร่ตรอง เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทั้งผู้สอน และผู้เรียนในการร่วมกันอภิปรายและให้ข้อมูลย้อนกลับ อีกทั้งมีการบรรยาย ยกตัวอย่าง เรียนรู้ จากกรณีศึกษา เพื่อเติมเต็มรายละเอียดที่ขาดหายไปให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น
3. การพิจารณาถึงความเห็นการสร้างแนวคิด เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ เพื่อสรุปสาระความรู้ และสร้างแนวทางให้เกิดขึ้น พร้อมทั้งนำเสนอความรู้ ใหม่
4. การตรวจสอบและการบูรณาการ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำความรู้และ ประสบการณ์การเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้เป็นการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยจะให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรมลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การแสดงบทบาทสมมติ การประชุมกลุ่ม การ วิเคราะห์อภิปราย พร้อมทั้งนำผลงาน

2. ผลการทดลองกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดย ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ใน กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปผลการทดลองจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหาร กองประจำการ ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม พบว่า คะแนนความรู้เฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยคะแนนความรู้เฉลี่ยของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมากกว่า หลังการทดลอง

2.2 การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง พบว่า คะแนนความรู้เฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยคะแนนความรู้เฉลี่ยของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมากกว่าก่อนการ ทดลอง

2.12 การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยหลังการทดลองของกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุม

จากผลการทดลองนั้นแสดงให้เห็นว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ทำให้ทหารกลุ่มทดลองมีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ทั้งนี้ยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากอีกด้วย

3. ผลการวิเคราะห์ข้อคำตอบที่ได้รับจากแบบสัมภาษณ์ติดตามการนำไปใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อคำตอบที่ได้รับจากแบบสัมภาษณ์ติดตามการนำไปใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ พบว่า ทหารกองประจำการ ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

แม้ว่าทหารกองประจำการ ในช่วงก่อนการเข้ารับกิจกรรม ซึ่งแต่ละคนซึ่งมีความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันไป แต่เมื่อทหารกองประจำการที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้แล้ว สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเองและพร้อมที่นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ไปถ่ายทอดให้แก่ทหารกองประจำการคนอื่นๆที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

4. ผลการวัดความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดย ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร

ความพึงพอใจของทหารกองประจำการของการเข้าร่วมกิจกรรมจากแบบวัดความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม พบว่า ทหารประจำการมีความพึงพอใจเฉลี่ยในด้านรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านกิจกรรมและวิทยากร ($\bar{x} = 4.60$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม (ปฏิบัติ) ($\bar{x} = 4.58$) อยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การจัดการ ($\bar{x} = 4.51$) อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร โดยในการอภิปรายผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการอภิปรายออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การอภิปรายผลการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร
2. การอภิปรายผลการทดลองจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร
3. การอภิปรายผลการวัดความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร

1. การอภิปรายผลการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร

สำหรับลักษณะการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้ในการจัดกิจกรรม เนื่องจากความเชื่อที่ว่า ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่สั่งสมความรู้และผ่านประสบการณ์มาอย่างมากมาย ไม่ว่าจะจากการ

ทำงานหรือจากการดำเนินชีวิต ดังที่ Brookfield (1986) กล่าวไว้ว่า ผู้ใหญ่ไม่ใช่ผู้ที่เพิ่งเริ่มเรียนรู้ แต่เป็นการเรียนรู้ตลอดช่วงของชีวิต ซึ่งการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไม่ได้เริ่มจากศูนย์ แต่เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ อุ่นตา นพคุณ (2527) กล่าวว่า ทรัพยากรและแหล่งที่มาของความรู้ที่มีคุณค่าสูงที่สุดในการศึกษาผู้ใหญ่ คือ ประสบการณ์ของผู้เรียนเอง ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์หลายด้านและหลากหลายที่ได้สะสมมาตั้งแต่วัยเยาว์ ยิ่งนานวันก็ยิ่งสะสมประสบการณ์มากขึ้น และประสบการณ์ที่หลากหลาย ผู้ใหญ่มองตนเองจากประสบการณ์ และเห็นคุณค่าของประสบการณ์ของตนเอง และมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ให้บรรลุผลสำเร็จ (Knowles, 1980) จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเหตุผลที่สามารถนำแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์มาใช้กับทหารกองประจำการ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มผู้ใหญ่เช่นกัน ดังนั้น การนำแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ จึงเหมาะสมที่นำไปใช้กับทหารกองประจำการในการจัดกิจกรรมต่อไป

การพัฒนากิจกรรมที่มีความเหมาะสมในการเรียนรู้ของทหารกองประจำการ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb (1984) ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ประสบการณ์ การเรียนรู้ การสังเกตและการไตร่ตรอง มาบูรณาการให้เข้ากับหลักการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้ใหญ่ให้เกิดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นสำคัญ และวิทยากรหรือผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้กับผู้ใหญ่ได้อย่างเหมาะสม มีความยืดหยุ่น และสร้างแรงจูงใจ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนผู้ใหญ่มีความกระตือรือร้นและพร้อมเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินการตามขั้นตอนของการเรียนรู้จากประสบการณ์ในแต่ละขั้นนั้นเกิดขึ้นด้วยความร่วมมือร่วมใจ เพื่อที่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อผลสุดท้ายที่สำคัญคือ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และ 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นเน้นให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนประสบการณ์การเดิมของตนเองที่ผ่านมา และถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้ผู้เข้าร่วมคนอื่นได้รับฟัง พร้อมทั้งมีการสร้างแนวคิดขึ้นใหม่ เพื่อนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปปฏิบัติจริงได้ทันทีหลังจบกิจกรรมดังกล่าว โดยรูปแบบกิจกรรมที่มีนำเทคนิคต่างๆ ทั้งการลงมือปฏิบัติจริง การแสดงบทบาทสมมติ การระดมสมอง การประชุมกลุ่ม การวิเคราะห์ การอภิปราย และการนำเสนอ เพราะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะเกิดการเรียนรู้จากการกระทำได้ดีกว่า และต้องมีวิธีการที่หลากหลายวิธี โดยการเน้นให้ลงมือกระทำจริง ซึ่งจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่อยู่ที่ปัญหา และปัญหาเหล่านั้นต้องตรงกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับ Knowles

(1980) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ในลักษณะของการนำประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมาใช้ในการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันภายในกลุ่ม ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งผู้ใหญ่คือผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิตสูง จึงเกิดการเรียนรู้แบบลงมือทำจริง โดยการเรียนรู้ดังกล่าวต้องสามารถให้ความรู้และทักษะที่ได้เรียนรู้มาใช้ได้ทันที และสอดคล้องกับ Evans (1994) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ต้องประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ผู้เรียนมีการนำประสบการณ์มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน โดยผู้สอนและผู้เรียนนำประสบการณ์มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน โดยทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รูปแบบการเรียนรู้จะเกิดจากการปฏิบัติทุกชนิด การฝึกอบรม การสังเกต และกิจกรรมกลุ่มโดยมีวิธีการสอนที่หลากหลายผสมผสานไม่ว่าจะเป็นการบรรยาย การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมองกัน ย่อมเกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกๆ คน อันสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับวัยผู้ใหญ่ที่จำเป็นของ สมคิด อิศระวัฒน์ (2543) ที่กล่าวว่า การสอนผู้ใหญ่ให้ได้ผลดีต้องใช้วิธีที่หลากหลายวิธีความหลากหลายของวิธีการสอนช่วยให้ผู้สอนเกิดความเข้าใจผู้เรียน ดังนั้นจึงนับว่าเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนรู้ที่มีแนวทางการดำเนินการบนพื้นฐานของการเรียนรู้ร่วมกันในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจากการศึกษาในเรื่องของการเรียนรู้จากประสบการณ์และหลักการจัดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นที่สามารถนำมาบูรณาและสอดประสานในหลักการของทั้งสอง

ดังนั้นรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร จึงเกิดขึ้นจากการบูรณาการตามหลักการจัดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน การเรียนรู้จากประสบการณ์ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้หลังการพัฒนากิจกรรมขึ้นมาได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบตามแบบตรวจสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อนำมาปรับปรุงก่อนที่จะนำไปทดลองจริง

2. การอภิปรายผลการทดลองจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร

จากผลการทดลองจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้การเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดความรู้ แบบวัดทัศนคติ และแบบวัดการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลอง พบว่า คะแนนแบบวัดความรู้ แบบวัดทัศนคติ และแบบวัดการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ก่อนการทดลองผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสองกลุ่มมีความรู้ ทัศนคติและการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้วิจัยเลือกทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีจับคู่ (Matching) เข้ากลุ่มในการทดลองซึ่งเป็นระเบียบวิธีการทางสถิติที่นำคะแนนมาเรียงจากมากไปน้อย และทำ การจับคู่เหมือน (Matching) แต่ละคู่เข้ากลุ่ม จึงทำให้ความรู้ ทัศนคติ และการนำไปใช้ใน ชีวิต ประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน แสดงว่าทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมมีความเหมือนกัน ทำให้สามารถดำเนินการทดลองและทดสอบทางสถิติได้ต่อไป

2. การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดความรู้ แบบวัดทัศนคติและแบบวัดการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองพบ ว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลังการเข้าร่วมกิจ กรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่มีต่อความรู้ ทัศนคติ และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ทำให้ ทหารกองประจำการกลุ่มทดลองมีความรู้ ทัศนคติและการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในชีวิตประจำวันสูงขึ้น เนื่องจากการวิเคราะห์จากผลคะแนนและจากการสัมภาษณ์ติดตามผล หลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งพบว่าทหารกองประจำการสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติใช้ ในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยการนำไปปฏิบัติทั้งในหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่อยู่ ทั้งใน ด้าน การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และการรักษาสถาบันสมมติทั้งในหน่วยงานและของส่วนร่วม อีกทั้งยัง มีการเอื้อเฟื้อแบ่งปันต่อเพื่อนทหารกองประจำการด้วยกัน หรือบุคคลภายนอกอีกด้วย นอกจากนี้ แล้วยังรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเองว่ามากขึ้นกว่าเดิม และมีการทำบัญชีรายรับ-ราย จ่ายในแต่ละวันมากขึ้น ซึ่งจากการปฏิบัติตนเองของทหารกองประจำการดังกล่าว ย่อมทำให้รู้จัก ตนเอง รู้จักความพอดี ความพอประมาณในชีวิต และยังรู้จักการแบ่งปันให้แก่ผู้อื่นอีกด้วยซึ่งถือว่าเป็น ประโยชน์อย่างมากในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน นั้นแสดงว่า ทหารกองประจำการสามารถ พัฒนาความรู้ ทัศนคติ และการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดีหลังจากที่เข้าร่วมการจัด กิจกรรมครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ สวัสดิ์ ภูทอง (2546) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตสำหรับผู้ใหญ่ในชุมชนภาคเหนือ พบว่า คะแนนการเรียนรู้หลังเรียนสูง กว่าก่อนเรียนทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเพิ่มขึ้น พรประภัสสร ปริญญาญกุล (2546) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอนเชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนัก

ศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตรในสถาบันราชภัฏ พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และความสามารถในด้านทักษะการทำงานสูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้ผู้จัดกิจกรรมต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่มีบทบาทสำคัญที่คอยกระตุ้น ผลักดัน สร้างแรงจูงใจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความรู้สึกที่ดีและมีความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยต้องมีการเตรียมการที่ดีและการจัดกิจกรรมอย่างตั้งใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้สามารถเรียนรู้ผ่านขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์ในแต่ละขั้นจนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามสมมติฐาน ด้วยเหตุผลที่ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายดังนี้

2.1 การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ขั้นตอน เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมทบทวนประสบการณ์เดิม โดยดึงนำเอาประสบการณ์ที่มีมาของแต่ละคนในด้านการดำเนินชีวิตประจำวันในเรื่องราวต่างๆ ออกมาจากลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นก่อนที่จะก้าวไปสู่ขั้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อไป สอดคล้องกับ Pfeiffer (1998) กล่าวว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่เกิดเมื่อบุคคลได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม แล้วมองย้อนอดีตและวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและดำรงชีพ เนื่องด้วยประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน สามารถนำมาใช้เป็นแหล่งความรู้ที่ตระหว่างกันได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เขียนหรือบอกเล่าเรื่องราวของตนเองตามกิจกรรมที่กำหนด เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ย้อนนึกและทบทวนถึงประสบการณ์เดิมที่ผ่านของตนเอง อันเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการเริ่มต้นกระบวนการเรียนรู้ต่อไปในขั้นตอนต่างๆ

ในขั้นที่ 2 เป็นขั้นตอนการสังเกตและการไตร่ตรอง ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนิทสนมกันอยู่บ้าง จึงไม่เป็นปัญหาในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพราะจากการสังเกตผู้เข้าร่วมกิจกรรมกล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลหรือประสบการณ์ของแต่ละคนอย่างไว้วางใจกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีการให้ความรู้โดยการบรรยาย การอธิบายเพิ่มเติมตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้ใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมผนวกกับประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ สร้างเป็นความรู้ของผู้เรียนเอง (Lee and Caffarella, 1994) อันเป็นกระบวนการต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการเตรียมการอย่างมีความพร้อมของผู้ถ่ายทอดนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยต้องมีการคำนึงถึงพื้นฐาน ลักษณะ และข้อจำกัดของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยจำต้องมีความละเอียดอ่อนในการเตรียมเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยเรียงลำดับของเนื้อหาจากง่ายไปยาก รวมถึงขั้นตอนหรือกระบวนการในการถ่ายทอด เพื่อให้เปิด

โอกาสให้ผู้เรียนได้สังเกตและไตร่ตรองจากสิ่งที่รับจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ และผู้วิจัยเอง

จากนั้นการเข้าสู่ขั้นตอนการพิจารณาลงความเห็นและการสร้างแนวคิด ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม เพื่อให้เกิดการร่วมคิดวิเคราะห์จากประสบการณ์ในขั้นตอนที่ 1 และ 2 เพื่อสะท้อนความคิดเห็นจากประสบการณ์เดิมที่ถูกดึงออกมาพร้อมกับข้อคิดหรือมุมมองใหม่ๆ ที่ได้เพิ่มเติมผ่านการทำกิจกรรม ทั้งนี้ผู้วิจัยสนับสนุนให้มีการสรุปการวิเคราะห์และการอภิปรายเป็น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนอีกครั้งระหว่างกลุ่ม ซึ่งมีความสอดคล้องกับที่ Burnard (1996) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้คิดทบทวนเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง เนื่องจากประสบการณ์อย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะมั่นใจได้ว่าจะมีการเรียนรู้เกิดขึ้น ความสำคัญอยู่ที่การบูรณาการประสบการณ์ใหม่กับประสบการณ์เดิม โดยผ่านกระบวนการคิดทบทวน ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนโดยลำพัง หรือเกิดขึ้นโดยกระบวนการกลุ่มจากการอภิปราย สำหรับขั้นตอนนี้พบปัญหาในเรื่องของการไม่แสดงความคิดเห็นจนเป็นเหตุให้คล้อยตามกันไป ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่ผู้อำนวยการความสะดวกจะต้องคอยผลักดันให้การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นไปได้อย่างดี นั่นก็คือ ต้องคอยสังเกตการให้ความร่วมมือของผู้เข้าร่วมกิจกรรม สิ่งหนึ่งที่ทำได้ดีที่สุด คือ ผู้วิจัยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการอภิปราย โดยในช่วงแรกอาจช่วยได้ด้วยการเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายให้แต่ละคนได้เสนอความคิดเห็นตามแบบแผนการอภิปรายที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการอภิปรายครั้งต่อไปด้วย ตลอดจนสอดแทรกคำพูดจูงใจโน้มน้าวให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความกล้าที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลต่อกัน

และในขั้นสุดท้ายคือ การตรวจสอบและการบูรณาการ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนำความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ที่สรุปสร้างขึ้นในขั้นที่แล้วไปประยุกต์ใช้เป็น การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยจะทำการทดสอบโดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงมือปฏิบัติ การแสดงบทบาทสมมติ การประชุมกลุ่ม วิเคราะห์อภิปราย และการนำเสนอ เพื่อการลองผิดลองถูก อันเป็นการตรวจสอบแนวคิด หาความจริงในสถานที่แตกต่างกัน และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงต่อไป สำหรับปัญหาที่พบคือ เกิดกระบวนการดำเนินการร่วมกันในกลุ่มล่าช้าหรือยาวนานกว่าที่กำหนด โดยผู้วิจัยได้พยายามปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีผลกระทบต่อระยะเวลาที่เกินเวลาออกไปเพียงเล็กน้อย แต่ก็ต้องนำไปปรับปรุงในการดำเนินการครั้งต่อไป โดยใส่ใจในรายละเอียดการวางแผนการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น

จากขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์ในแต่ละขั้นนั้น แสดงให้เห็นว่า เป็นการเรียนรู้ที่มีการดึงเอาประสบการณ์ที่ผ่านมาตลอดทั้งช่วงชีวิตของแต่ละบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งกลุ่มทหารจัดได้ว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายทางการศึกษาออก

ระบบโรงเรียนที่สำคัญกลุ่มหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มทหารถือว่าเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ ซึ่งผู้ใหญ่คือผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิตสูง เพราะฉะนั้นทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์จึงมีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับกลุ่มทหาร เพื่อให้ทหารเกิดการเรียนรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่วนใหญ่กิจกรรมที่จัดขึ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทบทวนประสบการณ์เดิมของตนเองและมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ผ่านมาของแต่ละบุคคลคน ย่อมทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้นึกทบทวนการใช้ชีวิตของตนเองจากในอดีตจนปัจจุบัน นอกจากนี้แล้วการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดหรือมุมมองที่หลากหลายในเรื่องนั้นๆ ยังก่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ย่อมเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างๆ อันเป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันนำได้ทันที ทั้งในแง่การปฏิบัติต่อตนเองและต่อผู้อื่น รวมไปถึงการปฏิบัติต่อชุมชนสังคมนั้นๆ อีกด้วย เนื่องจากมีความสอดคล้องกับการแก้ปัญหาในด้านการใช้ชีวิต และสามารถนำสิ่งที่ได้ไปใช้ได้ในอนาคตทันทีหลังเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้การจัดกิจกรรมควรบูรณาการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้นั้นๆ เพื่อจัดองค์ประกอบอื่นๆ ให้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้จากประสบการณ์

2.2 เทคนิคที่เลือกนำมาใช้ในแต่ละขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์มีความเหมาะสม ด้วยเพราะมีความน่าสนใจ และสะท้อนแนวคิดมุมมองต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ ทั้งนี้เทคนิคที่ผู้วิจัยได้พิจารณานำมาใช้ มีดังนี้ การบรรยาย การยกตัวอย่าง การเรียนรู้จากกรณีศึกษา การแสดงบทบาทสมมติ การประชุมกลุ่ม การวิเคราะห์หรืออภิปราย และการนำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับ Brookfield (1986) ที่กล่าวว่า นักการศึกษาผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึงสิ่งที่สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในการดำเนินการที่แพร่หลาย เช่น เกม กรณีศึกษา บทบาทสมมติ เป็นต้น

2.3 ทหารกองประจำการกลุ่มทดลอง ในกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง มีความสนิทสนมซึ่งกันและกันอยู่บ้าง ทำให้เวลามีกิจกรรมที่ต้องเป็นกลุ่มไม่มีความตื่นเต้น ส่งผลให้กิจกรรมมีความสนุกสนานและได้สาระตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ไว้

3. การอภิปรายผลการวัดความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำไปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร

การวัดความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำไปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ มีความ

พึงพอใจเฉลี่ยในด้านรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านกิจกรรมและวิทยาการ ($\bar{x} = 4.60$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม (ปฏิบัติ) ($\bar{x} = 4.58$) อยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การจัดการ ($\bar{x} = 4.51$) อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งทั้งสามด้านนี้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหาสาระของกิจกรรม สอดคล้องกับความต้องการของท่าน ($\bar{x} = 4.70$) และผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตจริง ($\bar{x} = 4.70$) ซึ่งทหารกองประจำการมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาสาระของกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของท่านนี้มากที่สุด เนื่องจากก่อนการพัฒนากิจกรรมผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาและศึกษาความต้องการของทหารกองประจำการก่อนการพัฒนากิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Knowles (1972) ที่ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของวิธีการดำเนินการว่าต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการก่อนจัดกิจกรรม ดังนั้นจึงมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาสาระของกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการ จึงอยู่ในระดับสูงสุด และเนื่องจากทหารกองประจำการส่วนใหญ่ผ่านอบรมในรูปแบบการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่มีกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมได้ลงมือปฏิบัติจริง และเนื่องจากรูปแบบกิจกรรมของผู้วิจัยมีการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ลงมือปฏิบัติ ทั้งการวิเคราะห์หรืออภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมุติ การเรียนรู้จากกรณีศึกษา และการนำเสนอ ซึ่งแต่ละกิจกรรมนั้นผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและเป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อไปในอนาคต ดังนั้นทหารกองประจำการจึงมีความพึงพอใจในกิจกรรม เนื่องจากมองเห็นว่ากิจกรรมที่ได้เข้าร่วมนั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันทีหลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Kidd (1973) กล่าวว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ต้องเกี่ยวข้องกับการทำงาน ความเป็นอยู่บทบาทและภารกิจของบุคคลนั้น จึงต้องเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปัญหาแวดล้อมในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้ใหญ่เห็นว่าจำเป็นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมองในภาพรวมทุกด้านแล้ว ความพึงพอใจในทุกด้านก็อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นแสดงว่ากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานคร เป็นกิจกรรมที่ทหารกองประจำการ มีความพึงพอใจทั้งในด้านเนื้อหา กิจกรรม และรูปแบบกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำกิจกรรมไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกรุงเทพมหานครนั้น ต้องนำมาวางแผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างแท้จริง นอกจากนี้การนำกิจกรรมไปใช้นั้นต้องคำนึงถึงเป้าหมายของผู้เรียน ตามกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb (1984) ดังนี้

1.1.1 ประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ต้องเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมได้บอกเล่าถึงประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของตนเองที่ผ่านมา เพื่อเป็นการทบทวนประสบการณ์เดิมก่อนที่ได้รับประสบการณ์ใหม่เพิ่มเติมจากกิจกรรมในขั้นตอนต่อไป ซึ่งถือเป็นด่านแรกอันสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง โดยผู้จัดกิจกรรมต้องมีความเป็นกันเองกับผู้เข้าร่วม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกผ่อนคลายในตัวกิจกรรม ก่อนที่ผู้เข้าร่วมดำเนินบอกเล่าประสบการณ์ของตนเองที่ผ่านมาให้แก่ผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ

1.1.2 การสังเกตและการไตร่ตรอง ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ต้องเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนต้องเน้นที่ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ไตร่ตรองสิ่งที่ตนเองได้รับจากการบอกเล่าประสบการณ์ผู้อื่น

1.1.3 การพิจารณาลงความเห็นการสร้างแนวคิด ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนที่เน้นเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้คิดทบทวนสิ่งที่ได้รับ แล้วนำเสนอแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงต่อไป ทั้งนี้เทคนิคที่สำคัญและเห็นควรที่จะนำไปใช้ในการเรียนรู้จากประสบการณ์คือ การอภิปราย เพราะเป็นเทคนิควิธีช่วยให้เกิดการดึงความรู้ที่มีของแต่ละบุคคลมาถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน ซึ่งนอกจากจะสำเร็จได้ตามเป้าหมายคือ การดึงนำเอาประสบการณ์ผ่านออกมาจากการร่วมทำกิจกรรมแล้ว ยังช่วยทำให้ขั้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี โดยผู้จัดกิจกรรมต้องกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความกระตือรือร้นในการคิดหาแนวทางใหม่ และหาวิธีจูงใจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้อื่น

1.1.4 การตรวจสอบและการบูรณาการ ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ถือว่าต้องเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนสุดท้ายที่ให้ผู้เข้าร่วมได้ลงมือ

ปฏิบัติจริง โดยต้องหาเทคนิคที่หลากหลายให้ผู้เข้าร่วมเกิดความน่าสนใจ สนุกสนาน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน เพื่อไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย อันส่งผลถึงความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของผู้จัดกิจกรรม และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

1.2 จากผลการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องทำการศึกษาดังลักษณะ ภูมิหลัง และข้อจำกัดในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียน นอกจากนี้จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องสถานที่ให้มีความเหมาะสมกับลักษณะและเทคนิคในการจัดกิจกรรม อันเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม กอปรกับการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ไว้อย่างพร้อมเพรียงต่อความต้องการในการใช้ ทั้งนี้หากการจัดกิจกรรมใดมีความเสี่ยงต่อความเข้าใจ ควรมีการสาธิตและอธิบาย พร้อมทั้งทวนถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการเกิดความราบรื่น อีกทั้งสามารถสนองต่อลักษณะและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดีในการเรียนรู้จากประสบการณ์

1.3 จากผลการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้เน้นการส่งเสริมให้ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นจำเป็นต้องมีผู้อำนวยความสะดวกที่ดี ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้ควรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเอง เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกคนได้อย่างเป็นธรรมชาติและเต็มไปด้วยความจริงใจ ที่สำคัญคือพร้อมเรียนรู้ไปพร้อมกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียนผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้จัดกิจกรรมหรือผู้อำนวยความสะดวกจึงควรมีความเข้าใจในลักษณะของการเรียนรู้และหลักการจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี ทั้งนี้ควรให้การสนับสนุนด้วยการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นโดยเป็นผู้รับฟังและเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่ดี เป็นกำลังใจ และจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์อยู่เสมอ ที่สำคัญควรกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้านอีกด้วย

1.4 จากผลการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ลักษณะกิจกรรมจะเป็นกลุ่ม ซึ่งจำเป็นต้องมีทีมงานที่ดีในการช่วยดำเนินการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสร้าง

มนุษย์สัมพันธ์ และสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม อันจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่นแล้ว ยังเป็นแบบอย่างกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้อีกด้วย

1.5 จากผลการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องเลือกเนื้อหาที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะและบริบทของกลุ่มเป้าหมายที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ โดยเน้นให้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียนผู้ใหญ่อเกิดความรู้ มีทัศนคติที่ดี และสามารถประยุกต์ใช้ได้จริงทั้งต่อการดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการติดตามผลกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของทหารกองประจำการ ในกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง กับกลุ่มทดลองต่อไปอีก เพื่อที่ได้รู้ถึงความคงอยู่ของความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงลักษณะตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

2.3 ควรมีการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันให้กับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ อาทิ กลุ่มนายทหารชั้นประทวนหรือชั้นสัญญาบัตร หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชน หรือกลุ่มอื่นๆต่อไป

2.4 ควรมีการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้แนวคิดอื่นนอกเหนือจากแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป